

Översyn uppdrag arbetssätt RF/SISU/SF

Rapport RIF 2020

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	2
2. Nulägesanalys	2
3. Förtydligande av RF/SISU:s nationella uppdrag	3
3.1 Uppdragen ur olika perspektiv	4
3.2 Vägledande principer och innebörd	5
3.2.1 Vägledande principer för RF/SISU:s uppdrag i relation till SF utifrån ett idrottsperspektiv	6
3.2.2 Vägledande principer för RF/SISU:s uppdrag i relation till SF utifrån ett samhällsperspektiv	7
3.2.3 Vägledande principer för RF/SISU:s uppdrag i relation till SF utifrån ett förvaltningsperspektiv	9
3.3 Från uppdrag till verksamhet	10
3.4 Nästa steg	10
4. Utredning av RF/SISU:s distrikts uppdrag och arbetssätt	11
4.1 Arbetets omfattning	11
4.2 Organisering av arbetet	12
4.3 Upplägg och nuläge	12
4.4 Tidplan	12

1. Bakgrund

Åtta motioner till RF- och SISU-stämman 2019 rörde frågor om uppdrag, arbetssätt och samverkan mellan RF/SISU och SF/IF. Riksidrottsstyrelsen/Förbundsstyrelsen (RS/FS) valde att besvara motionerna tillsammans och stämman beslutade i enlighet med RS/FS förslag att:

- uppdra till RS/FS att tydliggöra RF:s, SISU:s samt dess distrikts uppdrag i relation till medlemsförbunden.
- utifrån tydliggjorda uppdrag göra en översyn av RF:s/SISU:s verksamhet och arbetssätt för att ytterligare effektivisera arbetet på såväl nationell som regional nivå.
- inkludera den operativa samverkan mellan SF och distrikten.
- den nya modellen beslutas av RS/FS efter samråd med SF så att implementeringen av nytt arbetssätt kan inledas snarast möjligt.
- RS/FS återkommer till RF/SISU-stämman 2021 med en rapport över arbetet.

RF:s uppdrag är att *stödja, leda, företräda* och *utveckla* idrottsrörelsen. SISU:s uppdrag är att *utbilda* och *folkbilda*. Dessa övergripande uppdrag fastställdes senast i samband med beslutet kring Verksamhetsinriktningen för 2018-2019 vid RIM 2017.

Arbetet med översynen av uppdrag och arbetssätt RF/SISU/SF leds av Tomas Eriksson och Anita Edlund i RS/FS. De har en referensgrupp med SF- och distriktsföreträdare samt en beredningsgrupp på RF/SISU:s kansli till sitt förfogande.

Referensgruppen har i den första delen av arbetet bestått av totalt 15 representanter, 12 från SF och 3 från distrikt, företräddelsevis förtroendevalda.

2. Nulägesanalys

En bred enkätundersökning genomfördes under vintern 2020 i Strategirådets regi. Den gick ut till SF och SDF för att undersöka hur medlemmarna ser på uppdragen och RF/SISU:s leverans på nationell nivå och distriktsnivå. En intervjustudie gjordes även, med externa nyckelpersoner som SKR, kommun- och regionföreträdare, folkbildningsrådet, MUCF med flera.

På nationell nivå visar enkätresultaten att SF är relativt nöjda med RF/SISU:s leverans av nuvarande uppdrag men att det finns aspekter i uppdragen som behövs tydliggöras.

På regional nivå visar resultaten från enkäten att SF upplever ett otydligt uppdrag och en ojämn leverans över landet från RF-SISU distrikt. SDF:en har en mer positiv syn på distriktens leverans. Kommunala och regionala politiska företrädare som intervjuats av Strategirådet har en positiv syn på att distrikten företräder de olika idrottsförbunden.

I strategirådets analys framkommer att det finns logiker som krockar i distriktens formella uppdrag. Det handlar dels om att möta ett lokalt behov hos idrottsföreningar med lokalt utvecklat stöd, dels att arbeta idrottsövergripande inom sitt geografiska område samtidigt som distrikten ska agera som RF:s förlängda arm och ge ett enhetligt stöd till SF. Distrikten har utöver det också uppdraget att arbeta som en gemensam kraft i implementeringen på föreningsnivå av Strategi 2025. De olika formella uppdrag som distrikten har vilar alltså på olika logiker med olika slutmål och med olika målgrupper.

Utifrån nulägesanalysen utkristalliserades ett behov av att dela upp arbetet med de nationella respektive regionala uppdragen. Arbetet med de nationella uppdragen handlade om att *tydliggöra* RF:s och SISU:s uppdrag i relation till SF. Gällande distriktens uppdrag sågs ett behov av en mer genomgående *översyn* kring basuppdraget och arbetssättet. Nedan kommer arbetet i de respektive processerna redovisas för var för sig.

3. Förtydligande av RF/SISU:s nationella uppdrag

Förtydligandet av RF/SISU:s nationella uppdrag har varit föremål för diskussion på samtliga av referensgruppens möten. Ett underlag som beskriver uppdragen på en övergripande nivå har tagits fram där de belyses utifrån tre perspektiv: *idrottsperspektivet, samhällsperspektivet och förvaltningsperspektivet.*

Utifrån dessa tre perspektiv har ett antal principer för RF/SISU:s uppdrag att stödja, leda, utveckla, företräda, bilda och folkbilda tagits fram.

Principerna syftar till att ringa in de områden i behov av tydliggörande utifrån Strategirådets analys, enkäten, intervjuer, referensgruppsmöten och övriga samtal med SF och medarbetare på RF/SISU. Utifrån dessa forum är uppfattningen att principerna behöver påvisa främst följande:

- En förflyttning mot ett mer överordnat idrottsperspektiv.
- Ett tydligare förhållningssätt till särskilda satsningar – RF ska ej bedriva verksamhet som ligger utanför föreningsidrotten.

- Tydligare stöd och användning av distriktens resurser i linje med SF:s egna strategier och behov (behandlas vidare i distriktsutredningen).
- Tydligare roll/uppdragsbeskrivning för att effektivisera idrottsrörelsens gemensamma resurser och för att kunna fastställa vilken gemensam kompetens och expertkunskap som är relevant att RF/SISU ska ha.

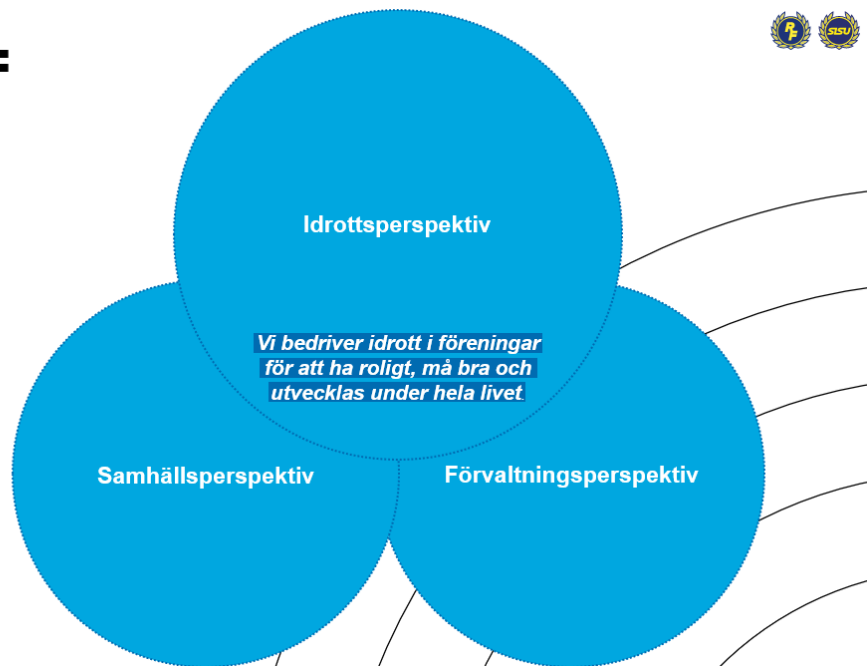
Utöver dessa områden har även ett behov av att tydliggöra SISU:s förhållningssätt till två uppdrag: ett inom folkbildningen och ett inom idrottsrörelsen. Arbetet med SISU:s verksamhetsidé, värdegrund och vision inför stämman 2019 visade att folkbildningens individperspektiv behöver stärkas, samtidigt som den är ett viktigt verktyg i förflyttningen mot idrottsrörelsens målsättningar.

3.1 Uppdragen ur olika perspektiv

För att beskriva hur de olika perspektiven förhåller sig och påverkar varandra har följande bilder använts. Verksamhetsidén är kärnan men rollerna kan förändras beroende på perspektiv. De är dynamiska och går i varierande grad ofta in i varandra.

RF:s uppdrag:

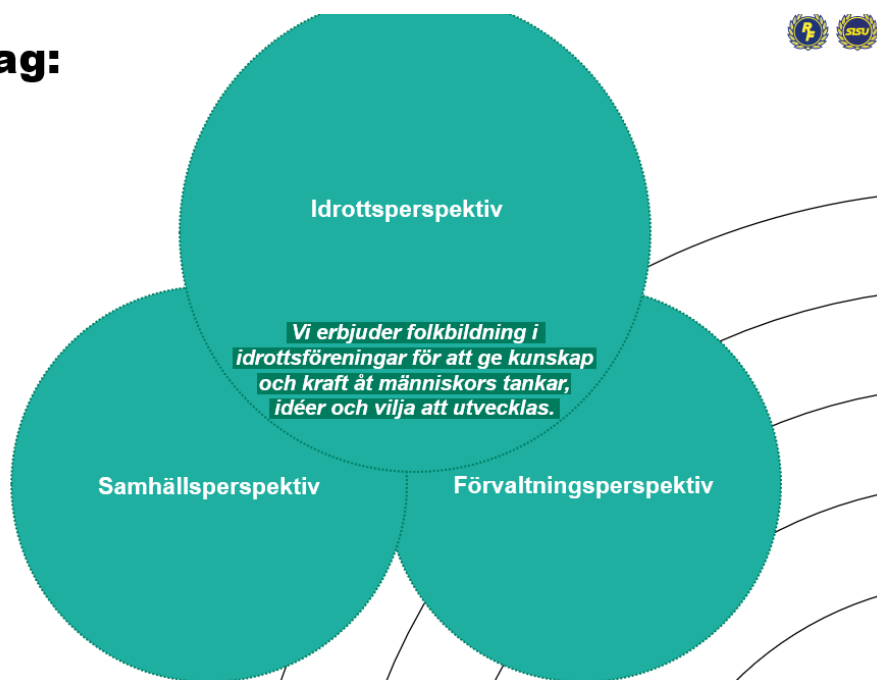
Stödja
Leda
Företräda
Utveckla

Idrottsperspektivet visualiseras som något större än samhälls- och förvaltningsperspektivet för att påvisa överordningen.

SISU:s uppdrag:

**Utbilda
Folkbilda**

Idrottsperspektivet visualiseras som något större än samhälls- och förvaltningsperspektivet för att påvisa överordningen.

3.2 Vägledande principer och innebörd

Utifrån de olika perspektiven har sedan uppdragen beskrivits som principer i relationen mellan SF och RF/SISU. Dessa principer har även tydliggjorts i syfte att beskriva innebörden och de uppgifter som RF/SISU nationellt ansvarar för. Nedan redovisas såväl principer som dess innebörd utifrån idrotts-, samhälls- och förvaltningsperspektivet.

3.2.1 Vägledande principer för RF/SISU:s uppdrag i relation till SF utifrån ett idrottsperspektiv

Idrottsrörelsens verksamhetsidé lyder: *Vi bedriver idrott i föreningar för att må bra, ha roligt utvecklas under hela livet.* Idrottsperspektivet handlar om att utgångspunkten i all uppdragsuppfyllelse baseras på vår idé, anledningen till att vi finns till. Genom att ta utgångspunkt i och arbeta för att uppfylla den idén skapar idrottsrörelsens andra värden, och anammar ytterligare perspektiv.

Riksidrottsförbundet:

- **Stödja:** RF:s stöd till SF ges främst inom ramen för idrottsrörelsens gemensamt prioriterade områden.
- **Leda/utveckla:** RF ansvarar för kunskapsutveckling/expertis inom ramen för idrottsrörelsens gemensamt prioriterade områden.
- **Företräda:** RF företräder idrottsrörelsens perspektiv i gemensamma frågor och verkar för en sammanhållen idrott.

SISU Idrottsutbildarna:

- SISU ansvarar för att leda och utveckla folkbildningen inom ramen för idrottsrörelsens gemensamt prioriterade områden.
- SISU utvecklar och erbjuder idrottsövergripande nationellt angelägna utbildningar och mötesplatser för ledare, tränare och utbildare.
- SISU stödjer SF i sin utveckling av sin folkbildnings- och utbildningsverksamhet.

Detta innebär för RF:

- att SF får stöd inom områden som är gemensamma men inte handlar om specialidrottens idrottsliga utveckling. Personellt stöd för verksamhetsutveckling ges i linje med ekonomiska stödet och områden inom respektive SF:s utvecklingsplan.
- att RF samordnar arbetet mellan SF och distrikt i linje med SF:s utvecklingsplaner gentemot IF.
- att RF tar ansvar för att tillhandhålla och bygga kompetens inom gemensamma områden som SF drar nytta av inom olika områden över tid.

- att RF ansvarar för att samlat företräda idrottsrörelsen gentemot myndigheter, politiker och övriga samhället.
- att RF samverkar med övriga stödorganisationer för ett effektivt stöd till idrottsrörelsen.
- att RF samordnar idrottsrörelsens internationella arbete.

Detta innebär för SISU:

- att SISU utvecklar och erbjuder metoder, utbildnings- och folkbildningsmaterial
- att SISU erbjuder utbildningar och mötesplatser i syfte att stärka SF och dess målgrupper i linje med idrottsrörelsens gemensamma mål.
- att SF får stöd i utformandet av sina egna strategier, strukturer och material för utbildningsverksamhet.

3.2.2 Vägledande principer för RF/SISU:s uppdrag i relation till SF utifrån ett samhällsperspektiv

Så länge idrottsrörelsen och SISU som studieförbund erhåller bidrag från stat, kommun och region kommer vi att behöva förhålla oss till ett samhällsperspektiv. Idrottsrörelsen har också om ett mål 2025 att vi ska vara en stark samhällsaktör.

Riksidrottsförbundet:

- Idrottsrörelsen bidrar till/skapar samhällsnytta genom idrott i förening.
- RF åtar sig särskilda uppdrag som ligger i linje med idrottsrörelsens verksamhetsidé.
- RF omsätter särskilda uppdrag genom SF.

SISU Idrottsutbildarna:

- SISU bidrar till samhällsnytta genom folkbildning i förening.
- SISU ansvarar för att leda och utveckla folkbildningen med fokus på individens lärande och utveckling.

Detta innebär för RF:

- att särskilda satsningar ska genomföras med SF och föreningars verksamhet som utgångspunkt. Att idrottsverksamhet kopplat till särskilda satsningar ska bedrivas genom IF.
- att leda det intressepolitiska arbetet och påvisa idrottens samhällsnytta.
- att bevara det idrottshistoriska arvet genom Riksidrottsmuseet.

Detta innebär för SISU:

- att folkbildning genomförs i förening i syfte att stärka demokratin och gemenskapen.
- att den folkbildande verksamheten har ett egenvärde i sig och genomförs utifrån individens behov och önskemål av utveckling.

3.2.3 Vägledande principer för RF/SISU:s uppdrag i relation till SF utifrån ett förvaltningsperspektiv

I Sverige har RF uppdraget att fördela statens stöd till idrottsrörelsen, främst till föreningar men också till idrottsrörelsens övriga organisationer på regional och nationell nivå. I och med detta är RF inte bara en sammanhållande medlemsorganisation utan verkar i kraft av bidragsfördelare också i myndighets ställe. RF fungerar i myndighets ställe gällande fördelning av statens stöd till idrottsrörelsen och Riksidrottsgymnasier. SISU Idrottsutbildarna fungerar i myndighets ställe gällande fördelning av statens stöd till folkbildningen inom idrottsrörelsen.

Att RF får hantera statsbidrag till idrottsrörelsen vilar på den så kallade bidragsförordningen, förordning (1999:1177) om statsbidrag till idrottsverksamhet. SISU hanterar statsbidrag till folkbildningen enligt förordning (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen. Staten bestämmer syftet med statsbidraget, medan RF och SISU bestämmer hur bidragen fördelas efter samråd med medlemmarna. RF och SISU måste i denna uppgift följa förvaltningslagen.

Riksidrottsförbundet:

- RF fördelar och följer upp statens anslag till idrottsrörelsen utifrån regeringens riktlinjer och i linje med idrottsrörelsens målsättningar.
- RF verkar för idrottsrörelsens självständighet gentemot staten.

SISU Idrottsutbildarna:

- SISU fördelar och följer upp statens anslag till idrottsrörelsens folkbildning utifrån regeringens riktlinjer och i linje med folkbildningens och idrottsrörelsens målsättningar.

Detta innebär för RF:

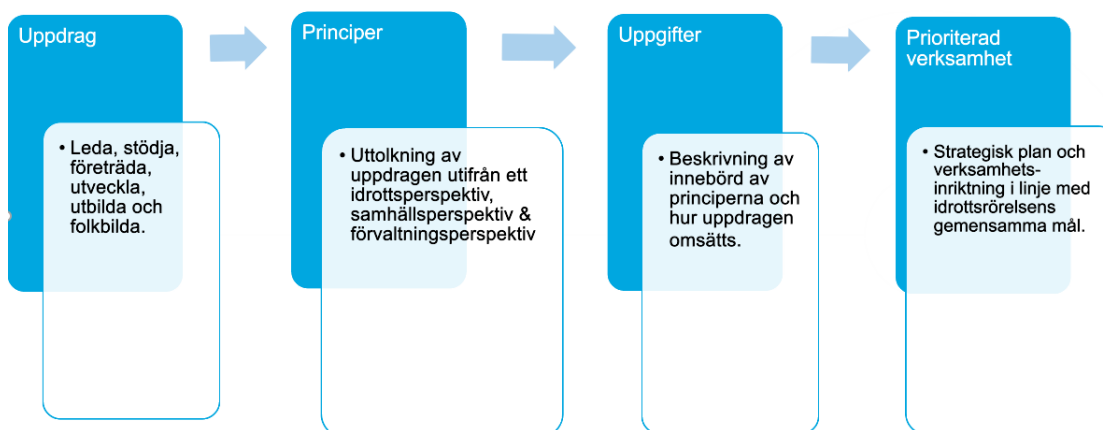
- att de statliga medlen fördelas och följs upp utefter principer baserade på idrottsrörelsens målsättningar.
- att RF aktivt genom företrädarrollen verkar för idrottsrörelsens självbestämmande.

Detta innebär för SISU:

- att de statliga medlen fördelas och följs upp utifrån regeringens riktlinjer och principer baserade på idrottsrörelsens målsättningar.

3.3 Från uppdrag till verksamhet

Begreppsmässigt kan arbetet med att förtydliga uppdragen sorteras in enligt nedan modell för att beskriva vägen från uppdrag till verksamhet på RF/SISU:s nationella kansli.

3.4 Nästa steg

Efter Riksidrottsforum kommer förslaget på tydliggjorda uppdrag bli föremål för sedvanlig behandling via en remiss till SF. RS/FS lägger sedan ett förslag om förtydligade uppdrag till RF- och SISU-stämman 2021.

4. Utredning av RF/SISU:s distrikts uppdrag och arbetssätt

Efter arbetet med nulägesanalysen beslutades att en särskild utredning för distriktens basuppdrag och arbetssätt behöver göras. Målet med utredningen är att ta fram förslag för att effektivisera distriktens arbete för att öka medlemsnyttan och förutsättningarna för att ge ett likvärdigt stöd till alla idrottsföreningar i landet.

Syftet med utredningen är att:

- Göra en översyn av distriktens basuppdrag samt ge förslag på tydliggjorda uppdrag för distrikten i syfte att uppnå ett effektivare stöd som ger ökad medlemsnytta. Samhällsnytta skapas genom idrottsföreningarnas verksamhet.
- Att ge förslag på förändrat arbetssätt i syfte att RF-SISU distrikt ska ge ett likvärdigt stöd till IF ur ett såväl geografiskt som idrottsligt perspektiv. Med likvärdigt stöd menas att alla föreningar oavsett var de finns i landet eller vilken idrott de bedriver får en likvärdig möjlighet till stöd från distrikten.

4.1 Arbetets omfattning

Inom ramen för uppdraget har åtta områden identifierats som utredningen behöver ta sig an i sitt arbete med översynen.

1. Utredningen ska identifiera SF, SDF och IF:s syn på optimal medlemsnytta.
2. Basuppdraget för distrikten ska ses över. Utredningen ska ta fram förslag på vilka tjänster som distrikten ska erbjuda till SF, SDF och IF samt huruvida och i vilken grad distrikten ska erbjuda tjänster till andra aktörer.
3. Den operativa samverkan, relationer och kommunikation mellan RF/SISU distrikt och SF/SDF/IF ska ses över utifrån basuppdraget. Utredningen ska ge förslag på förbättringar.
4. Distriktens stöd till SDF och föreningar ur ett likvärdighetsperspektiv ska ses över, dels från ett idrottsperspektiv, dels från ett geografiskt perspektiv.
5. Distriktens finansiering ska belysas ur ett helhetsperspektiv. Distrikten har finansiering såväl från RF som från andra källor än RF.
6. Distriktens roll som företrädare för den lokala och regionala idrotten ska ses över.
7. SF:s strategier för utbildning/folkbildning ska kartläggas.
8. Utifrån ovan nämnda områden ska möjligheter och hinder med dagens organisering av distrikten belysas.

4.2 Organisering av arbetet

Anita Edlund och Tomas Eriksson från RS/FS leder utredningen. Den operativa ledningen av arbetet och en beredningsgrupp har sin bas på RF/SISU:s kansli. Referensgruppen betonade vikten av att en extern utredare skulle tillsättas för uppdraget, samtidigt som erfarenhet och förförståelse av idrottsrörelsen sågs som en fördel i syfte att kunna starta upp arbetet snabbt. Utredningsuppdraget gavs till Ola Lundberg, med mångårig erfarenhet av styrelseuppdrag inom exempelvis RS/FS samt tidigare utredningsuppdrag inom främst Svenska Hockeyförbundet. Ytterligare resurser tillsätts i form av externa eller interna analyser samt expertis som krävs inom utredningens ramar.

Den referensgrupp som arbetat inom uppdraget från start tillfrågades om de ville fortsätta även under denna fas. 10 av 12 SF-representanter valde att göra så. Gruppen utökades även med fler förtroendevalda distriktsrepresentanter, från 3 till 6 representanter.

4.3 Upplägg och nuläge

En utredningsplan för arbetet har utformats av Ola Lundberg. Referensgruppen har givits möjlighet att ge inspel till planen. Utredningsarbetet kommer metodmässigt att bygga på en traditionell utredningsmetodik innehållande en orienteringsfas, en målsökningsfas och slutligen en åtgärdsfas. Anpassning till rådande pandemisituation sker löpande.

Utredningens fokusering sker i enlighet med utredningsdirektiven där nyckelbegreppen medlemsnytta, basuppdrag, relationer/kommunikation, stöd/likvärdighet, finansiering och företrädarroll särskilt beaktas.

De olika utredningsfasernas tidsåtgång är ungefärligt beräknade med slutdatum för utredningen som helhet i januari 2021.

4.4 Tidplan

Efter Riksidrottsforum kommer en lägesrapport ges till SF i december. FS/RS kommer att motta en delrapport till sitt möte feb/mars 2021. Under Riksidrottsmötet i maj 2021 kommer sedan rapporten som helhet presenteras, samt förslag på åtgärder för vidare arbete.